

Nové Bratrské Listy

Nebojte se! Vydržte a uvidíte, jak vás dnes Hospodin zachrání.
(Exodus 14,13)

z obsahu:

kázání - Jan Hus o přikázání Nezapomeš

z dějin - Milíč z Kroměříže

unitas fratrum - restrukturalizace EKP?

zprávy ze seniorátu

kurz bibliodramatu

práce sester

obsah

kázání

Jan Hus - přikázání Nezabiješ 31

dějiny

Milíč z Kroměříže (P. Morée) 34

unitas fratrum

Naše společné poklady - 40

Bohoslužba (pokračování)

300 let Ochranovských škol (red)44

Změna organizace EKP? (jj) 45

náš seniorát

Zprávy z Rovenska (mj) 46

Rovenská střecha 48

Železný Brod - 100 let kostela 49

(Jan Hrudka)

Potštejn - návštěva z Herrnhutu 51

Tanvald (oh) 52

Tunov (oh) 52

Jarní pastorálka (jh) 53

Informace Sen. výboru 53

Kurz bibliodramatu 54

(Kryštof Halama)

Setkání sester 56

(M. Křížková)

Nové Bratrské Listy

26. ročník (2024)

Vydává OCHRANOVSKÝ SBOR

při ČCE v Praze

Čajkovského 8, 130 00 Praha 3

mail redakce: halama@etf.cuni.cz

Registrováno pod zn. MK ČR E 12555

editorial

Milé čtenářky a čtenáři,

se začátkem léta je tu vždycky Husovo výročí, tentokrát ho připomene jeho kázání, ale letos má velké jubileum i Husův předchůdce, Milíč z Kroměříže. To nám dává příležitost, abychom se zamýšleli nad snahami o obnovu církve ještě dlouho před vznikem Jednoty.

Snahy nově organizovat církev zažíváme právě nyní, a z příspěvku v rubrice UF zjistíte, že to není ryze český problém, že stejné problémy a otázky mají i jinde, například hned v EKP.

Přinášíme dnes početné příspěvky ze sborů, s potěšením, že se můžeme takto vzájemně informovat o svých radostech i starostech.

A zatímco se zdá, že stále více lidí nenachází žádný dobrý smysl ve veřejných činnostech a já skoro čekám, kdy někdo jako za starověku zvolí poslancem koně, ti, kdo se nestarají jen o své užitky a zážitky a snaží se sloužit druhým, nacházejí smyslu na rozdávání. O tom se dočtete jak ve zprávách o činnosti sborů, tak ve zprávě sester.

A jestli minulé heslo, NBL č. 1, pocho-pitelně hovořilo o vzkříšení, tentokrát nás heslo zase nabádá, abychom se nebáli a vydrželi. Při všech zlých zprávách a obavách není důvod ztrácet naději. Tu mi ostatně leckdy dodají i vaše příspěvky, za které vám děkuji, přeji pokojné letní měsíce a těším se na radostné zprávy příště.

váš Jindřich Halama

Děkujeme za podporu pro náš časopis.

Číslo účtu 2900700247/2010

kázání

Tentokrát nepřinášíme žádné „husovské“ téma, ale ukázkou Husova kazatelství, z jeho české Postily. Kázání je kráceno, protože je velmi dlouhé, a částečně jazykově upraveno, ale jen kvůli srozumitelnosti, pokud možno ponecháváme původní češtinu.

Mistr Jan Hus o zabítí

(kázání na šestou neděli po sv. Trojici)

V ten čas řekl Ježíš učedníkům svým: Věřu pravím vám, nebude-li hojnější spravedlnost vaše, než mistrův a zákonníkův, nevejdete v království nebeské. Slyšeli ste, že řečeno jest starým (Ex 20,13): Nezabiješ (totiž neřádně člověka)! Neb kdož zabí, hoden bude súdu (na smrt odsúzení). Ale já pravím vám, že každý, ktož se hněvá (neřádně bez viny) na bratra svého, hoden bude súdu (aby ho súdili k zatracení), a kto dí (neřádně ze zlosti) bratru svému: racha! hoden bude odsúzení (k věčnému ohni), a kto dí (neřádně): blázne! hoden bude pekelného ohně. Obětuješ-li dar (totiž oběť nebo který skutek) svůj k oltáři, a tu vzpomeneš, že bratr tvůj má něco proti tobě, opusť tu dar svůj před oltářem a jdi prve k pokoře bratra svého (neb pokoru učiní bratru svému), a pak přída, obětovati budeš dar svůj. (Mt 5,20-24)

Milostivý náš spasitel, chtěl v první lásku své učedníky uvést, již království nebeské se otvírá, učí je, aby ani se na bratři zle hněvali, ani jich zle popouzeli, ani jich haněli, a ovšem aby nezabýjeli. Pakli se komu přihodí, že proti bratru zavíní, velí spasitel, aby, když vzpomene, neobětoval, teprve až prve smíří se s tím, jemuž jest zavínil.

A že sú toho nenaplnili mistři a zákonníci, protož dí spasitel svým učedníkům, a tak všem křesťanům: Věřu pravím vám, nebude-li hojnější spravedlnost vaše, než mistrův a zákonníkův, nevejdete v království nebeské.

Tu věz, že mistři sluli sú ti, jenž sú zákon Boží vykládali lidu, kterak mají rozuměti. Ale zákonníci sluli sú ti, kteří nad obec vytrhli se zvláštním obyčejem, i rúcho sú měli zvláštní i obyčeje jiné. Jakož i v tento čas jsú dvě rotě, to věz, mistři a zákonníci, a daj Pán Bóh, aby nebyli horší nežli oni!

Oni sú najvíce se milostivému spasiteli protivili, protož nazval je Kristus hadovým pokolením, syny ďáblůvými, pokrytci, pokolením nevěrným, cizoložným a najhorším. Pokrytci proto, že sú se před lidmi zdáli jako spravedliví a činili se jako spravedliví, nejsúce...

Tu věz, že spravedlnost jest ctnost, již člověk dá každému, co na koho sluší. A tak když dá Bohu člověk, což na něho sluší, to věz slávu, poctivost neb poslušenství, drže všecky jeho přikázání, tehdy jest k Bohu spravedlivý. A že nemož tak býti spravedlivý, by hned i bližnímu nebyl spravedlivý, protož dá bližnímu, co na něho sluší. A že sluší bližnímu, aby ho miloval jako sám se, přeje jemu dobrého jako sobě a nečině

jemu křivdy, a tak nehněvaje se na něho bez viny, ani říkáje jemu racha! neb blázne!, tehdy jest k bližnímu spravedlivý.

A že mistři a zákonníci ne tak sú se měli ku pánu Ježíšovi, neb sú ho nectili jako Boha, přikázání jeho sú nedrželi, ani jako bližního sú milovali, ale brž hněvali sú se darmo na něho, a říkali sú jemu blázen, opilec, žráč, ďábelník, samaritán, svůdce, ruhač, a že není od Boha, proto že svátku jich nesvětí. Protož byli sú nespravedliví i k Bohu i k bližnímu.

A že sú učili lid, jedné aby nezabíjeli, ale hněvu se nebránili, protož byli sú i v skutku i v učení před Bohem nespravedliví, ač sú se zdáli před lidem spravedliví. Neb jich spravedlnost byla jest omylná, že sú mněli [mínili], by jenom skutek zlý byl hřích smrtný a Božího přikázání přestúpení a zlé myšlení by nebylo hřích smrtný. Ale učedníkóv Kristových má býti spravedlnost, aby se i od zlých myšlení varovali. Protož dí dále: Slyšeli ste, že řečeno jest starým: Nezabiješ. Neb ktož zabije, hoden bude súdu. Ale já pravím vám, že každý, ktož se hněvá na bratra svého, hoden bude súdu.

Tu věz, že zabití člověka móż býti někdy dobře, a někdy zle. Dobře, když z přikázání Božího, řádem a z lásky, zlého člověka súdece neb obec, neb jiný někto zabí. Neb dí Bóh v knihách Leviticí (24,16): Ktož láti bude Bohu, smrtí umři! (24,17): Ktož bítí bude člověka a zabí, smrtí umři! Proti tomuto Božímu ustavení jsú obecně knížata, páni i měšťané, jenž mordéře zle propúštějí na penězích, sami je berúce... I kde naučili sú se, aby za sedláka dali pět kop? I tak-li jest lacin člověk, jenž stojí za vešken svět? Kde sú vzali naučení, aby měšténin byl dražší desíti neb pěti kopami než sedlák? A panoš dražší čtyřicíti kopami než měšténin? A pán padesáti, než panoš? Bóh váží lepšího více. Bude-li sedláček svatý, a zabí ho vладыka bez viny, jako Kain Abele zabil, a panoš zlý bude zabit od druhého, také od zlého, i zdaliť pán Bóh neváží více svatého sedláčka než panoše zlého?

Také nevím, kde sú se naučili súdci dávatí pokání vražedníkú, aby šel neb jiného najal do Říma a do Cách za toho, jehož jest nevinně zamordoval. Proč nesúdí jako Bóh přikázal, řka: Ktož zabí člověka, smrtí umři! ... I kterakž tedy nehřeší nynější súdci, jenž mordéře zle propúštějí na penězích, neb pro přízeň. Ano Bóh dí Nezabiješ, to věz bez viny a neřádne člověka. Neb ktož zabí, hoden bude súdu. totiž aby ho odsúdili vedle písma Božího, jenž dí: Ktož bítí bude člověka a zabí, smrtí umře.

A vážiti má člověk to přikázání „nezabiješ“, aby nezabil člověka na těle, ani sám tepa, ani radú, ani ponuknutím, ani otrávením, ani odsúzením, ani nebráněním, když móż obrániti. Aby nezabil kto ani kterým přivolením k zabití člověka nevinného, ani pobráním statku, pro něž by hladem umřel, ani zadržéním almužny... A svatý Pavel dí (Ř 14, 15): Neroď krmí svú toho ztratiti, pro něhož Kristus umřel jest. A to míní, aby zlým příkladem neuvedl v zatracení člověka, pro něhož Kristus umřel jest. Neb zabití na duši hřichem jest těžší než na těle. Protož má člověk velmi se ostříhati, aby nižádného nezabil na duši zlým učením, zlú radú, zlým příkladem a zmeškáním

dobrého naučení... Věř Kristovi, jenž dí (Mt 18,6): Ktož pohorší jednoho z těchto maličkých, jenž v mě věří, hodné jest jemu, aby zavěšen byl žernov osličí na hrdlo jeho a byl pohřžen v hlubokosti mořské.

Ó milý Kriste, by každý, jenž jiné horší zlým příkladem, byl tak utopen, málo by kněží a zákonníkův ostalo, počnouce od papeže až do nejmenšího, jenž jest pilen lakomství, pýchy i smilství! I kam by se děli kuběnáři kněží i mniši – a my moře nemáme. A snad s ženami svými, by měli žernovy u potoce topeni býti, zastavili by potok a učinili by rybník! Daj, Pane Kriste, ať nejsúce na těle ztopeni, kají se i s kuběnami, aby nebyli na věky u pekle pohřzeni.

Daj také, milý Kriste, ať tebe poslouchajíce, všichni držíme právě to přikázání „nezabiješ“.

... Dále dí spasitel: A kto dí bratru svému Blázne!, rozuměj, když dí z hněvu ku potupení, „hoden bude pekelního ohně“. To mají vážiti hánci, a zvláště kněží a žáci, jenž vadíce se o obroky, vypisují na se, což mohou najhoršího. také mají to vážiti ti, jenž píší na druhé divná hanění, když jim dluhu neplatí, a také všickni, kteříž jiné hanějí. Poněvadž kto dí bratru svému, totiž kterému kolivěk bližnímu, ze zlosti: Blázne! hoden jest věčného ohně. I kterak ti nejsú hodni, kteříž bližního nazývají kacířem, nevěduce do něho kacířství? A zvláště, nazývají-li ze závisti, proto že jich hříchy tupí, jako sú nazývali kněží a zákonníci Krista bludným a kacířem.

...

Protož aby člověk měl hojnější spravedlnost než sú měli mistři a zákonníci, musí držeti lásku k bližnímu svému i v srdci, i v slově, i v skutku. A jest-li jemu co vinen, aby pokorně odčinil. A že všichni skutkové bez lásky jsú Bohu nevzácní, protož má člověk prvé v lásce býti. Protož dí dále Kristus: Obětuješ-li dar svůj k oltáři, a tu vzpomeneš, že bratr tvůj má něco proti tobě, opusť tu dar svůj před oltářem a jdi prvé k pokoře bratra svého. A tehdy obětovati budeš dar svůj.

A to máme my kněží vážiti, abychom nepřistúpali k oltáři, máme-li který hřích do sebe smrtdelný, a zvláště hněv v srdci a bližních popuzení ze zlosti a hanění. Neb dí spasitel: obětuješ-li dar, totiž miníš-li v srdci obětovati kterou kolivěk věc Bohu, neb který kolivěk skutek učiniti, a ty vzpomeneš, že bratr tvůj má něco proti tobě, totiž že ty jsi jemu vinen, „opusť tu dar svůj, to jest neobětuj, aniž číň kterého skutka, „a jdi prvé, pokař se bratru“. Učiň napřed dosti Bohu a bližnímu, neb tak, smíře se s Bohem a bratrem, budeš míti Boha ku pomoci i bratra, aby hodně obětoval Bohu...

Aj, teď máš jistého biskupa Ježíše, jenž nedí: Dej mi a já tě rozhřeším za to, cos učinil proti bratru svému. Ale nechce nic od tebe vzíti, jestli bratru odložíš a s ním se smíříš. Ne tak činí – pohřichu! – všickni kněží, neb mnozí velí sobě dáti, a potom bratru odčinit, aneb ději: Já tě toho rozhřešuji.

...

Ale má věděti člověk, že najzvláštnější a najpřístupnější skutek k dosti učinění

hříšníku jest míti srdce skrušené. Neb dí David (Ž 51,19): Oběť Bohu duch zamúcený, srdce skrušené a pokořené. A ta oběť, duchovně k oltáři duše dána, více by prospěla k tomu hříšnému, i vší církvi svaté, než oběť tělesná, již by položil na oltář kamenný v kostele. Neb poněvadž člověk hříchem učině proti Bohu, činí proti vší církvi svaté, tak že jí utrhe v sobě pomoc, protož má zase dosti učiniti církvi svaté, již navrátě se, aby v nebesích svatí měli radost a v zemi i u předpeklí měli pomoc.

Učmež se právě obětovati, tak abychom najprvé hříchu se ostříhali. Pakli sme shřešili, abychom ihned duch skrušený a srdce pokorné Bohu obětovali na oltáři vnitřním, o němž dí Bóh (Lv 6,13): Oheň bude hořeti na oltáři mém, jenž nikdy neuhasne. Oheň ten jest milování Boha a bližního, to nemá nikdy uhasnutí v duši člověka. O tom ohni dí spasitel (L 12,49): Přišel sem, abych pustil oheň v zemi, a co chci, jedné aby hořelo (totiž srdce tím ohněm). A k tomu ohni, jakož dí Bóh, má přikládati kněz, aby hořelo. Kdež vezmem lepšího kněze, aby ten oheň v nás zachoval, než jest Ježíš, kněz náš veliký? Jenž učí nás, abychom měli větčí spravedlnost než mistři a zákonníci, abychom nezabili nižádného, ani se hněvali darmo, ani dávali znamení hněvu, ani haněli bratra svého. Pakli sme co zavinili komu, ale abychom odčinili, a potom oběť, to jest dobrý skutek, na oltáři duše Bohu obětovali.

Oběť prvá – hříchu želení srdečné; druhá – Boha milování; třetí – modlitba; čtvrtá – k bližnímu učiniti milosrdenství; pátá – v dobrém setrvání. Ktož ty oběti dává Bohu, ten neukazuje se před Bohem bez oběti prázdný. Neb dí Bóh (Ex 23,15): Neukážeš se přede mnou prázdný. To kněží na svú miskú takto vykládají: neukážeš se v kostele bez ofěry, ale s ofěrou u oltáře. Znáám to, že dobře činí, ktož ofěrují. Ale my zle činíme, když ofěry lakomé žádáme. Dajž milostivý spasitel, abychom tak učinili, jakož jest v tomto čtení nám rozkázal. Amen.

dějiny

MILÍČ Z KROMĚŘÍŽE

29. června uplyne 650 let od úmrtí Milíče z Kroměříže, reformního kazatele a předchůdce Jana Husa. Milíč, původně úředník v císařské kanceláři Karla IV., se vzdal svého místa a rozhodl se stát knězem. Kázal léta v kostele u svatého Jiljí, založil na Starém Městě Pražském slavný ústav Nový Jeruzalém. Dvakrát se vypravil za papežem. Poprvé (1367) do Říma, aby papeži předložil potřebu reformy církve, což vedlo k jeho uvěznění (po čase byl propuštěn a vrátil se do Prahy). Podruhé (1374) do Avignonu,

aby se očistil z obvinění z kacířství, vzneseným pražskými faráři. To se mu sice snadno podařilo, ale onemocněl tu a zemřel.

V následujícím příspěvku ukazuje církevní historik Peter Morée na hlavní důrazy, které v Milíčových kázáních nacházíme a jejich souvislost s počátky české reformace.

Od kazatelství k častému přijímání

(reforma církve v podání Milíče z Kroměříže)

Peter C. A. Morée

Úvod

Obsah a podstata reformního hnutí 14. století v Čechách vyvolávají mnoho otázek. Jaké mělo cíle a jaká byla jeho témata? Jaké je spojení mezi ním na jedné straně a Mistrem Janem Husem a pozdějším utrakvismem na straně druhé? Co je vůbec obsahem reformy, kterou zastávali Milíč z Kroměříže, Matěj z Janova, Tomáš ze Štítného a další? Patřili všichni k jednomu hnutí s jednotným myšlenkovým a teologickým profilem? A pokud vycházíme z toho, že sdíleli jednotné pojetí reforem, jak vysvětlíme rozdíly v postupu, metodách a publiku mezi jednotlivými představiteli tohoto reformního hnutí?

Přístupy, které chtěly najít nacionální nebo dokonce třídní odůvodnění reformy církve, již skončily, dnešní přístupy kladou větší důraz na teologii a zbožnost, avšak neopomíjejí sociální a politické aspekty. Některé z těchto přístupů kladou důraz na liturgické aspekty Milíčovy či Matějovy reformní praxe. Časté přijímání, laická účast a *vita communis* (společný život) představují klíčové prvky tohoto konceptu. Zdeněk V. David (*Finding the Middle Way, The Utraquists' Liberal Challenge to Rome and Luther*, Washington 2003) rozlišuje tři stupně reformního procesu. První stupeň představuje morální a správní reforma církve, kterou pak prohlubuje druhá, liturgická úroveň – časté přijímání. A konečně v díle Jana Husa se ozývá důraz třetí, na roli a práva jednotlivce jako subjektu reformy. V zásadě je tato vývojová posloupnost spojena s Konrádem Waldhauserem a Milíčem z Kroměříže v první fázi, s Matějem z Janova a Tomášem ze Štítného ve druhé a Janem Husem ve fázi třetí.

Podle Davida HOLETONA (*The Bohemian Reformation and Religious Practice, Vol. I*, Praha 1996) tvořilo časté přijímání nejdůležitější zkušenost ve společenství Jeruzalém, které Milíč založil. Matěj z Janova potom o této zkušenosti zahájil teologickou, akademickou debatu, kterou následně zpopularizoval laický teolog Tomáš ze Štítného. Nakonec tento motiv získal církevní schválení od arcibiskupa Jana z Jenštejna, čímž byly cíle hnutí za časté přijímání dosaženy. Právě časté přijímání je v této analýze klíčem k českému reformnímu hnutí 14. století.

Ve své studii o Milíčovi (*Preaching in Fourteenth-Century Bohemia*, Heršpice 1999) jsem upozornil na další prvek, který představuje kázání (*predicatio*) jako prostředek reformy nebo obrácení církve. Milíč v něm viděl nástroj pro dosažení změny ve světě. Slovo představuje hlavní zbraň proti rozkladu, který se projevuje v nedo-

statku církevní disciplíny a v narušení společenského řádu. Jeho pohled na kázání jej přivedl k tomu, že je považoval za samostatný církevní úřad. Úkolem kazatele je rozlišovat mezi dobrem a zlem, čímž se sám stává představitelem eschatologického věku. Milíčovy ostatní aktivity v jeho společenství tak představují důsledek jeho kazatelského díla a jeho pohledu na kázání jako prostředku k dosažení reformy církve.

Z tohoto pohledu představoval Milíč součást kazatelského hnutí, které mělo kořeny ve 12. století a jehož význam pro spiritualitu pozdního středověku postupně narůstal. Velké množství kazatelů nejrůznějšího druhu putovalo Evropou a podněcovalo zástupy svými charismatickými slovy. Někteří z nich se těšili popularitě srovnatelné s postavením hvězd popkultury našeho věku. Milíčova představa o kazateli, jako klíčové postavě v církvi a společnosti, je výrazem pojetí středověkého kazatelství.

U Milíče lze pozorovat spojení mezi kazatelstvím a liturgickou reformou v podobě častého přijímání. Důležité jsou přitom jeho kázání na svátek Božího těla z obou postil, které Milíč sestavil.

První se nachází ve sbírce *Abortivus*, která vznikala mezi roky 1363 a 1365, tj. v prvních letech po jeho odchodu ze služeb Karla IV a zahájení kazatelské dráhy. Druhé pochází z postily *Gratiae Dei*, která vznikla zhruba o sedm let později (1371-72), v době vzniku komunity Jeruzalém na Starém Městě pražském.

Sermo de corpore Christi (Kázání o těle Kristově) ze sbírky Abortivus

V roce 1363 Milíčův život prošel zásadní proměnou, když ukončil své působení na dvoře císaře Karla IV. Tento obrat, který byl zřejmě podporován ze strany arcibiskupa Arnošta z Pardubic i Karla IV., stál na začátku Milíčova kazatelského působení v několika pražských kostelech. Milíč se tak stal kolegou jiného slavného kazatele své doby, Konráda Waldhausera. Jak jsme už řekli, pro Milíče představovalo kázání hlavní nástroj při prosazování reformy církve, v níž považoval zlořády mezi klérem za znamení konce časů, kdy se rozhodne o všech věcech.

V prvním období Milíč napsal sbírku kázání nazvanou *Abortivus*. Kázání v této sbírce jsou scholastická, to znamená že Milíč zde používá formu, která byla v jeho době moderní a ve vzdělaných kruzích nejoblíbenější. Struktura předmětného kázání se skládá ze dvou částí, které obě rozebírají téma kázání ve třech krocích.

Milíč káže na text žalmu 111, 4-5: „On zajistil památku svým divům; Hospodin je milostivý, plný slitování. Dal potravu těm, kdo se ho bojí.“ Kázání začíná obvyklým úvodem určeným pro hlavního adresáta knihy – kazatele. Tento úvod použije Milíčovo kázání jako model pro své vlastní kázání. Nejprve uvádí téma kázání. Pokrm, který nám Hospodin dává, říká Milíč, je sladký, protože uspokojuje náš vnitřní stav. Tento pokrm označuje Boží Slovo, které nás vede v životě. Je jako mana, kterou Boží lid obdržel na poušti. Ale ti, kdo nenaslouchají Božímu Slovu, jsou nevděční a plní odporu. Máme okusit dobrou chuť Božího Slova, abychom byli varováni před nevděkem.

V první hlavní části kázání zdůrazňuje Milíč životodárný význam eucharistie pro duchovní život. V návaznosti na bulu Urbana IV. k zavedení svátku Božího Těla používá příměr s léčením: Kristovo tělo uzdravuje duchovním způsobem.

Druhá část kázání začíná úvahou o transsubstanciaci, která je pro Milíče výrazem proměňující moci eucharistie. Dogma o transsubstanciaci představuje z jeho pohledu nezbytný akt víry, protože nám umožňuje obrácení a vysvětluje jeho podstatu. V těle Kristově je celý svět proměněn, i kdybychom to nepoznali na jeho zevnějšku.

Pak se v kázání otevírá téma, které ve středověku patří k bytostným aspektům přípravy na přijímání, tj. opravdové pokání. Pokud nejsme ochotni se kát, píše Milíč, nejsme hodni jíst tělo Kristovo. Vyjmenovává důvody, proč by člověk nebyl hoden účastnit se eucharistie. Odkazuje zde na sedm smrtelných hříchů: pýcha, chamtivost, smilstvo, závist, hněv, nestřídmost a lenost. Popisuje poměrně barvitě pomocí biblických příběhů, jak vypadá život poznamenaný těmito hříchy. Důraz, který kázání klade na otázku, jestli je člověk hoden přijímání, vede spíše k potvrzení středověké praxe, že k přijímání je lépe chodit málo, abychom se nedopustili smrtelného hříchu. Kázání je proto vyjádřením široce sdíleného zvyku, že k přijímání se člověk odváží jednou nebo dvakrát v roce, ne kvůli tomu, že si neváží eucharistie, ale naopak ji považuje za něco tak posvátného, že se k ní netroufá přiblížit.

Sermo de Corpore Christi v postile Gratiae Dei

Kázání postily *Gratiae Dei* na svátek Božího těla nabízí zcela odlišný obrázek. Když se teď obrátíme k této postile, obracíme nejen list, ale také vstupujeme do jiné etapy Milíčova života. Léta vzniku sbírky kázání *Gratiae Dei* patří k nejlepším v Milíčově životě a díle. Po více než osmi letech usilovné kazatelské činnosti a šíření svých názorů nejen v Praze, ale i v Římě (kam Milíč cestoval, aby přesvědčil papeže o nutnosti reformy), kazatel vstoupil do životní etapy, která přinesla zřejmé ovoce předchozí intenzivní práce. Skupina jeho studentů a stoupenců se stabilizovala a získala povahu fungujícího společenství. Navíc do tohoto společenství vstoupili nejen klerici a studenti, ale dokázaly se do něj integrovat také osoby se zcela jinou minulostí. Bývalé prostitutky, které se obrátily díky Milíčovu kázání, našly své místo mezi zbožnějšími stoupenci charismatického kazatele a podílely se na komunitním životě. Milíčovo pojetí obrácení a evangelijního života dokázalo překročit hranice mezi kleriky a laickými osobami skrze jejich integraci v jednom společenství, jako znamení nového života v eschatologické perspektivě. Milíč nazval toto společenství, v němž hranice zanikly, Jeruzalém – místo nového života v Božím království podle knihy Zjevení.

Gratiae Dei je sbírkou kázání vyrůstající z tohoto společenství. V kázáních z této postily se Milíč zabývá otázkami a výzvami, které život společenství přinášel. Oproti sbírce *Abortivus* zde můžeme sledovat, jak žijí lidé z Milíčova okruhu. Pozoruhodné

je také to, že *Gratiae Dei* se už nedrží scholastické struktury kázání, zaměřené na témata. Jedná se o sbírku homilií, kázání nabízejících výklad a komentář k perikopám na příslušné neděle či svátky svatých. Tato postila je v každém ohledu součástí života konkrétní komunity.

Hlavním tématem tohoto kázání na svátek Božího těla je časté přijímání. Biblický text k němu je z Janova evangelia 6,56: „Neboť mé tělo je pravý pokrm a má krev pravý nápoj“. Nejdříve se zabývá otázkou Kristovy přítomnosti v chlebu a víně. Kristus je přítomen ve svátosti oltářní nejen ve svém božství, ale i ve svém lidství. Jeho tělo a krev sytí celek lidské osobnosti a přivádí ji k novému životu v duši i v těle. Tato smlouva potvrzuje věčně, jak praví následující verš (6,57): „Kdo jí mé tělo a pije mou krev, zůstává ve mně a já v něm.“

Otázka Kristovy přítomnosti tvoří přítom především základ pro hlavní myšlenku kázání, tj. pro důraz na časté přijímání. Uvádí příklady jako Zacheus nebo setník, kteří se nepovažovali za hodné, aby Kristus vstoupil pod jejich střechu, ale právě proto k nim přišel. Zde se u Milíče ohlašuje výrazný posun: hřích není důvod, abychom se stáhli z živého styku s Kristem, ale naopak naše touha, abychom své hříchy překonali, je důvodem, proč chodit k přijímání. Jako lid na poušti dostával manu každodenně, mají i křesťané přijímat tělo Kristovo denně nebo velmi často.

K přijímání jsou zapotřebí dvě věci. Za prvé touha po spojení s Kristem, kterou je láska ke Kristu. Za druhé úcta ke svátosti, kterou je bázeň Boží. Kdo nepřijímá eucharistii pravidelně, vylučuje se ze společenství víry. „Jsou tací, kdo jen zřídka zůstávají v Pánu, jen jednou za čas: přijímají pouze zřídka nebo jen jednou do roka,“ což ovšem odporuje příkázání církve. Časté přijímání je znamením dobrého křesťanského života, protože tímto způsobem se sjednocujeme s pramenem věčného života.

Nakonec Milíč přistupuje k otázce, kdo je hoden přistoupit k přijímání. Na rozdíl od postily *Abortivus*, kde Milíč rozsáhle vyřešil tento problém vyloučením těch, kdo žijí ve smrtelném hříchu, zde podává čtyři krátké, pozitivní charakteristiky. Hoden je za prvé každý, kdo zbožně naslouchá Božimu slovu. Za druhé každý, kdo je okamžitě převádí ve skutky. Třetím kritériem je, zda člověk usiluje vyhnout se hříchům v budoucnosti, a čtvrtým to, zda svých hříchů lituje skutečným pokáním.

V další části Milíč při komentáři na verš „Kdo jí tento chléb, živ bude navěky“ (6,58) dochází k otázce laického kalicha. Za prvé říká, že tento chléb je věčný a neporušitelný a Kristova krev nás zachraňuje před smrtí.

„Co říkám o krvi Kristově, říkám také o chlebu neboli o těle Kristově. Kdokoliv přijímá tělo Kristovo pod způsobou chleba, jí s ním také krev, protože tělo Kristovo není bez krve, nýbrž žije krví. Podobně kdo pije krev z kalicha, jí také tělo, protože krev Kristova nežije mimo jeho tělo, nýbrž žije v těle. Pod oběma způsoby, jak chleba, tak vína, je tudíž celý Kristus. Laické osoby tudíž přijímají s tělem Kristovým a v těle Kristově také jeho krev. V souladu s tím jim není podávána svátost kalicha,

neboť v případě velkého počtu přijímajících by snadno mohla být část Kristovy krve rozlita.“

Milíč zde předkládá klasický názor na laický kalich. Z jeho pohledu není potřeba podávat kalich nejen laikům, ale ani kléru, nevidí spojení mezi naléháním na časté nebo dokonce každodenní přijímání (zřejmě také pro laiky) a kalichem pro všechny věřící. Dynamika jeho zásadního obratu k častému přijímání uvolnila ovšem o třicet let později (v husitství) cestu ke kalichu pro všechny (i nemluvnata). Bylo jen otázkou času, kdy se časté přijímání chleba pro všechny přetaví do častého přijímání kalicha pro všechny.

Kázání ze sbírky *Gratiae Dei* se zabývá konkrétními otázkami eucharistické praxe v Milíčově společenství Jeruzalém. Hlavním tématem je zprostředkování spásy, která je přítomna v eucharistických procesech. Skrze eucharistii se podílíme na Kristově božství, je přesvědčen Milíč. Odtud odpovídá na otázky „jak často“ a „kdo“. Ze struktury kázání je zřejmé, že otázka frekvence účasti na přijímání – která naprosto chyběla ve sbírce *Abortivus* – byla ve společenství důležitým problémem.

Jako důsledek diskuse o frekvenci musel Milíč odpovědět na otázku, kdo je hoděn přijímat eucharistii. V této souvislosti je důležité, že kázání nepodává seznam hříchů zabraňujících v přístupu ke svátosti, ale přistupuje k tématu z kladné strany. V poměrech živého společenství to znamená, že Milíč učí své stoupence, jak žít ve společenství, pro něž je časté přijímání neoddělitelnou součástí života. Člověk už nemusí odpovédět na otázku, zda je řádně připraven na účast na přijímání jednou za rok. Namísto toho se klade otázka, jak je časté přijímání zakotveno v duchovním životě společenství.

V tomto bodě Milíč nabízí některé vhledy mezi priority svého společenství. Přijímat eucharistii znamená naslouchat Božímu slovu, jednat podle něj, mít pevně předsevzetí vyhýbat se svým minulým hříchům a kát se za ně. Jinými slovy, členství ve společenství Jeruzalém – komunitě s pronikavou eschatologickou dimenzí a překonávající společenské rozdíly – znamená navštěvovat kázání, které přináší Boží slovo, bez výhrad změnit svůj život a opustit své dřívější hříšné způsoby. Nejedná se o abstraktní teologické tvrzení, nýbrž o hluboce pastorační přístup v situaci, kdy je přítomen nejen klérus, ale kdy také laičtí členové jsou těmi, kdo ve svých dřívějších povoláních (prostitutky) pro mnohé představovali úpadek doby. Časté přijímání se tak stává znamením nového života jako součást společenství.

Závěr

Rozdíl mezi spíše věroučným kázáním ve sbírce *Abortivus* a jasně pastorační homilií v postile *Gratiae Dei* prozrazuje závažný vývoj v Milíčově díle. Když zahájil kazatelskou dráhu v roce 1363, soustředil se hlavně na pozvednutí mravních standardů v církvi, počínaje klérem, ale zahrnoval také laickou společnost. Proto se v postile *Abortivus*, která vznikla v prvních letech jeho působení, zdůrazňují věrouč-

né záležitosti, které musí být respektovány a uskutečňovány v životě církve a společnosti. Kázání tak nezbytně mají abstraktní, moralistní povahu a nezabývají se záležitostmi, které by představovaly nové směřování ve spiritualitě a teologii. Důraz je kladen na reformu jako proces očistění od přídavků, které odvádějí lid od skutečné podstaty víry. Toto pojetí nezahrnuje časté přijímání, neboť se v té době nacházelo mimo sféru Milíčovy činnosti. Namísto toho je důraz kladen na kázání jako nástroj reformy.

V průběhu následujících let Milíčovo morálně-reformní kázání vyvolává novou situaci – vede k vytvoření společenství jeho stoupenců z různých společenských vrstev. Kázání se tak projevuje nejen jako síla vhodná k odstranění nadbytečných přídavků a zlořáďů v řadách kléru, ale také jako tvořivá moc, která vede ke vzniku společenství se silně eschatologickou podstatou. Jeruzalém tak je výsledkem a důsledkem Milíčova kázání, což mohlo překvapit i samotného kazatele. V této nové situaci už nestačí důraz na morální čistotu, neboť do hry vstupuje nová dynamika. V nové komunitě jsou společenské hranice překročeny, neboť v ní spolu žijí duchovní i laické osoby. Kázání tak vede ke vzniku nové spirituality – pravděpodobně neúmyslně, ale zároveň zcela opravdově – jejímž symbolem se stává časté přijímání.

V tomto smyslu je časté přijímání výsledkem kazatelství. Reformy, které Milíč považoval za cíl kazatelství, vedly k silnému zaměření se na společenství, v němž spolu žijí laici i klérus. Časté přijímání musí být chápáno jako znak nového života ve společenství, vyvolaný kazatelskou praxí. Časté přijímání je důsledkem takového pojetí reformy, v němž prioritou náleží evangelijnímu životu – oproti institucionální církvi s jejím důrazem na rozdíly v kompetencích.

V pojetí eucharistie se odráží podstata obnovy a obrácení stejně jako omezení nového života ve společenství. Kalich nadále patří kléru a laické osoby nejsou oprávněny jej přijímat – podle Milíče je potřebné tuto hranici dodržet. Zároveň však samotný výskyt tohoto tématu v kázání z postily *Gratiae Dei* svědčí o tom, že ani tato hranice už nebyla považována za samozřejmou. Dynamika procesu, který začal morálně-reformním kázáním, jehož projevem a důsledkem se stalo časté přijímání, podkopává už nyní důvody pro *communio sub una specie* (přijímání pod jednou způsobou).

*Milíčův Památník
v Kroměříži*

unitas fratrum

Náše společné poklady

Kapitola 6

Bohoslužba (pokračování)

6.2 Biblický základ

V minulém oddíle jsme si všimli, že mnoho bohoslužebných zvyklostí v UF je odvozeno z biblických základů, způsobem, který je otevřen různým interpretacím a kulturním vyjádřením. Nejdůležitějšími jsou ovšem kázání Božího slova a společenství okolo stolu Páně. Pro vývoj bohoslužeb v Obnovené jednotě však je důležitý ještě jeden biblický odkaz: popis nebeské bohoslužby v knize Zjevení, kapitoly 4-5, které nám podávají obraz beránka, který je uctíván a před nímž všichni padají na kolena, když od Boha přijímá knihu života. Všechno nebeské stvoření se spojuje ve zpěvu nové písně: Tomu, jenž sedí na trůnu, i Beránkovi dobrořečení, čest, sláva i moc na věky věků! (Zj 5,13)

Tato vize byla zdrojem inspirace jak pro starou Jednotu, tak pro Obnovenou, což ukazují obrazy ze zpěvníků staré i obnovené Jednoty, které ukazují obraz beránka (Kancionál 1564 a Ochranovský zpěvník 1735).

Na prvním obraze je shromážděn zástup kolem zvítězilého beránka v nebesích, na druhém je ve dvou patrech uctívání Krista v nebi a pozemská bohoslužba. Poselství těchto obrazů je, že pozemská církev se nějakým způsobem podílí na té nebeské bohoslužbě. Naše chvalozpěvy jsou sice nedokonalé, ale jsou spojeny s novou písní, kterou andělé věčně chválí Krista.

6.3 Poklady bohoslužebných tradic Jednoty

Mezi našimi bohoslužebnými zvyky je řada důležitých a krásných „pokladů“. Jako příklad můžeme uvést způsob slavení večeře Páně, hody lásky a velikonoční ranní bohoslužbu. Většinou pocházejí z doby Zinzendorfova života, kdy obnovená Jednota objevovala bohatství bohoslužebných tradic v Novém zákoně. S nadšením obnovovali prvky bohoslužby, které byly dávno zapomenuty, jako „políbení pokoje“ (Ř 16,16) nebo umývání nohou (J 13,2-17). Život sborů v bratrských osadách (viz 4.3) byl charakteristický širokou škálou různých forem bohoslužby a zvláštními liturgickými prvky. Některé z nich vymizely, jiné se staly důležitou součástí naší tradice. Řada našich provincií má své zpěvníky a liturgické příručky, v nichž je stanovena podoba bohoslužeb a dalších liturgických tradic. Jako příklady mohou sloužit:

- Kanisa La Moravian Tanzania. Liturgia (Motheo Publications 2014).
- Adelaide Fries. Customs and Practices of the Moravian Church (Bethlehem, Pa. 2003).
- Evangelischen Brüderunität Handbuch für Versammlungen in der Brüdergemeine: Eine Arbeitshilfe für Liturgen und Kirchenmusiker (Herrnut, 1990).
- Evangeliese Broederkerk in Suider Afrika, Godsdienstvorme en Godsdienstige Gebruike van de Moraviese Kerk (Genadendahl, South Afrika 1988).

6.3.1 Večeře Páně

Večeře Páně a křest jsou dvě svátosti, které UF zachovává spolu s většinou protestantských církví. Svátosti jsou definovány jako viditelná znamení neviditelné milosti. Obsahují symbolické jednání se hmotnými předměty, jako lití vody nebo lámání chleba, spojené s Božím zaslíbením. Pro protestantské chápání svátostí je důležité, že tyto rituály byly ustanoveny Kristem (viz Mt 28,19; 1K 11,23-24). UF nemá zvláštní učení o teologickém pojetí svátostí, zdůrazňuje, že hledat a udržovat společenství s Kristem prostřednictvím svátostí je podstatné pro duchovní život církve (COUF §52). Pro vysluhování svátostí je obvyklým oděvem bílý talár (surplice – viz kap. 5.6). Jelikož pojetí křtu v Jednotě bylo podáno v kap. 4.5.2, obraťme se k bližšímu pohledu na večeři Páně.

Způsoby, jakým se slaví večeře Páně, se v různých regionech a provinciích liší, ale některé společné prvky zůstávají od dob, kdy bylo slavení večeře Páně poprvé zachyceno písemně (první tištěná liturgie je z doby kolem roku 1750). Zvláštní je na praxi UF způsob rozdělování chleba a vína. Tradiční pořádek je tento:

- slova ustanovení pro chléb;
- rozdílení chleba mezi komunikanty, zatímco shromáždění zpívá písně;
- pozvání k jedení chleba;
- společné požívání chleba;
- tichá modlitba;
- modlitba s užitím „nejsvětější Pane a Bože“;

slova ustanovení pro víno;
rozdílení vína mezi komunikanty, zatímco shromáždění zpívá písně;
pozvání k pití vína;
společné pití vína (platí tam, kde se užívá osobních kalíšků);
požehnání.

Tato struktura obvykle zahrnuje další prvky, písně, čtení, modlitby, v tom se však praxe značně rozchází. Někdy je večeře Páně slavena jako samostatná bohoslužba, někdy je součástí širších bohoslužeb s kázáním. Užití písní navíc umožňuje soustředit se na různá témata. Některé provincie mají řadu liturgií k večeři Páně k různým příležitostem, jako vánoce, velikonoce, misie, slavení Krista jako vrchního staršího (13. 11. - viz 2.1). Obvykle zahrnuje liturgie i podání ruky jako symbol vzájemného pokoje a odpuštění. Pořad večeře Páně nemusí obsahovat vyznání vin a slovo milosti, protože tyto prvky bývají v bohoslužbách dříve. Chléb je mezi členy sboru rozdělován buď kazatelem nebo ustanovenou osobou (starší nebo akolut). Po přijímání chleba bývá tradičně zpívána sloka písně, adaptovaná z písně Lutherovy:

*Svatý Pane Bože, svatý, silný Bože,
náš milosrdný Spasiteli, ty věčný Bože,
ó nechť nepozbudem útěchy ze smrti tvé,
Pane, smiluj se.*

Konečně k vysluhování vína se užívají buď kalichy nebo individuální kalíšky, někde je místo vína užíván džus.

UF věří, že ve večeři Páně je přítomen Kristus (COUF §2), ale zvláštní vysvětlení, jakým způsobem se tato přítomnost děje, nemá. Pro účast na večeři Páně existují různé podmínky. Někde se požaduje, aby komunikanti před slavením VP absolvovali pastorační rozhovor a dostali potvrzení jako „vstupenku“ k přijímání. V některých provinciích se užívá zvláštní oděv, aby se zdůraznila mimořádnost této svátosti. Jinde se klade důraz na Kristovo pozvání k hostině a od přijímání není vyloučen nikdo, kdo se chce svátosti účastnit.

Při všech rozdílech forem sdílejí členové UF víru, že tato svátost nám slouží k bližšímu společenství s Bohem i ve společenství navzájem. „Jelikož večeře Páně sama zdůrazňuje jednotu a obecnost, které věřící mají s Bohem a mezi sebou, bez ohledu na formy, jakými se tato svátost slouží, tradice UF zdůrazňuje tento aspekt svátosti, což přináší mnohým požehnání“ (COUF §671).

6.3.2 Zpěvní hodiny

Jednou z tradic v UF, která je známa pod různými jmény, je zvěstování evangelia prostřednictvím zpěvu písní. Německý název je „Singstunde“ (nepřekládáme, protože „Hodina zpěvu“ by bylo zavádějící, viz Svěrák – Uhlíř), v anglickém prostředí se najde i „singspirace“. Předmětem tohoto typu bohoslužby je vzájemné vzdělávání

prostřednictvím zpěvu duchovních písní. Obsahem této bohoslužby jsou většinou jednotlivé sloky písní, vybrané podle textu z Písma, většinou podle Hesel.

Z historie

V 18. a 19. století znala většina členů Jednoty stovky písňových slok nazpaměť. Konání shromáždění se zpěvem bylo snadné. Kazatel vybral sloky z mnoha různých písní, seřadil a shromáždění zpívalo bez písemných podkladů. Kazatel prostě začal sloku a lidé se z paměti připojili. Tak pokračovalo zpívání po celou dobu.

Současná praxe

Dnes se koná společné zpívání mnoha různými způsoby. Někdy se zpívají celé písně, s doprovodem kytary, jindy bývá v kostele tištěný a rozmnožený pořádek písní, s doprovodem varhan. Může však zpívat i pěvecký sbor nebo doprovázet hudební skupina. Zpravidla jsou součástí bohoslužby i čtení z Písma a modlitba. Účel však zůstává stejný – věřící zpívají společně, aby vyjádřili svou víru a zvěstovali evangelium. Při zpěvu se každá osoba stává součástí zvěsti, vlastně kazatelem svým spoluvěřícím, a zároveň příjemcem jejich zvěstování.

(pokračování)

300 let ochranovských škol

Dva roky po založení Ochanova byl 12. května 1724 položen základní kámen první ochranovské školy. Je to tedy přesně 300 let od vzniku školství v Ochanově, což si sbor připomněl právě v neděli 12. května slavnostními bohoslužbami, za účasti obou škol, které jsou vidět na obrázku. Škola Jana Amose Komenského je školou diakonickou, zaměřenou na děti a mládež s postiženími a tudíž i různými omezeními při vzdělávání. Zinzendorfovo gymnázium a základní škola pak jsou běžnými školami, samozřejmě církevními.

- red -

Změna organizace Evropské kontinentální provincie?

(Kazatelská konference v Herrnhutu)

Třetí březnový víkend se v centru Komensky v Herrnhutu (tak se již několik let jmenuje ubytovací a konferenční zařízení, které zde církev provozuje, dřívější TEH) sešla kazatelská konference Evangelické jednoty bratrské v Německu. Byli k ní pozváni také zástupci sborů a všech hlavních církevních aktivit (práce s mládeží, práce s rodinami, misijní komunity „Zastávka Cottbus“ aj.), ale i biskupové a členové ředitelství jednoty. Na programu vzájemných diskusí byla témata, která již několik let silně rezonují v německých sborech.

Jedním z hlavních bodů jednání byla otázka nevyhnutelné restrukturalizace, která zajistí další existenci a činnost církve vzhledem k aktuálním problémům, jakými jsou postupně se zmenšující členská základna, obtíže spojené s financováním a také v příštích pěti letech očekávaný nedostatek sborových pracovníků. Je zřejmé, že církev stojí před velkou výzvou: Jak vzhledem k těmto okolnostem zajistit její další budoucnost? Návrhy k řešení situace, diskutované na různých úrovních struktur církve, sbírala zvláštní pracovní skupina, která jejich resumé nyní předložila kazatelské konferenci.

Základem koncepce jsou změny v organizaci, kdy budou namísto tří týmů řídit spolupráci regionálně sdružených sborů týmy čtyři (východ, západ, sever a jih), čímž by mělo dojít k pružnější kooperaci v rámci regionů. Podle návrhů pracovní skupiny by také spolupracovníci, činní v církvi na základě pracovní smlouvy (kazatelé, kantoré, pracovníci s mládeží, sboroví pedagogové) neměli zůstat vázáni na jedno určité místo, ale působit na více místech v okruhu regionální skupiny sborů. Zároveň by měla být postupně připravena síť lokálních dobrovolníků, kteří budou podporovat skupinu placených spolupracovníků, jejichž činnost se více zaměří na koordinaci práce v regionu. Ti by také měli budoucí dobrovolníky vyškolit. Ke změně systému by mělo dojít v postupných krocích, cílem je dosáhnout toho, aby každý region spravovala společná rada starších.

Je celkem pochopitelné, že návrhy restrukturalizace vyvolaly na konferenci řadu diskusí. Vyplynulo z nich, že řadu aspektů je třeba důkladně promyslet. Jde nejen o praktické provedení těchto kroků, ale také o zajištění právních a finančních náležitostí, odpovědnosti za správu objektů a podobně. Objevily se i pochybnosti, zda dobrovolníci mohou reálně převzít část úkonů vykonávaných placenými spolupracovníky. Je jisté, že celý model, aby mohl fungovat, bude nutné do detailů připravit, a to i s ohledem na nové promyšlení některých teologických otázek.

V závěru je třeba uvést, že kazatelská konference se k tomuto návrhu strukturálních změn postavila pozitivně a vydala závazný podnět k provedení dalších praktických kroků. Nový model práce založený na existenci čtyř regionů bude nyní diskutován na úrovni sborů a staršovstev a ve vzájemných rozhovorech mezi jednotlivými sbory.

Je zřejmé, že podstata diskusí o budoucnosti německých sborů Jednoty má mnohé společné rysy se situací v Českobratrské církvi evangelické, v jejímž rámci se nyní diskutuje také o budoucnosti našeho Ochranovského seniorátu. Je tedy rozhodně dobré sledovat, jakým směrem se budou závažné úvahy nad budoucností Evangelické jednoty bratrské v Německu dále ubírat a jaké další praktické kroky z nich vyplynou.

*Podle zprávy Petera Vogta ve zpravodaji sboru v Herrnhutu z dubna 2024
připravil –jj–.*

náš seniorát

Zprávy z Rovenska

O letošní Bílé sobotě v rovenské modlitebně básník Petr Borkovec četl své texty, mluvil a mlčel. V koloběhu liturgie spadá do toho dne Kristův zápas v pekle, který je v kanonických textech přítomen jen v náznacích, třeba jako součást „znamení proroka Jonáše“, jež bude dáno nechápavému světu ve dvanácté kapitole Matoušova evangelia. O Ježíši v pekle ale hovoříme v Krédu, tom Apoštolském, které v západních církvích prapůvodně sloužilo při křtu. Novým křtěncům (k jejichž bílému šatu odkazuje barva soboty) se v tom vyznání připomíná, do čeho vstupují, co je jim nově dáno, a co jim může být dáváno zas a znova v podobě obrácení, pokání a milosti všude tam, kde zrovna jsou a kde je jim toho zapotřebí. Kristus sestoupil do pekel, aby ukázal, že není místa, kam by nedosáhl. Díky Petru Borkovcovi byl náš svět ve svém celku, ve všech těch místech, nasvícen jinak, než obvykle. Ostře a barevně. Nově jsme pohlédli na člověčí zrání, na Velikonoce pod Bláníkem, jaro cirkulárek a slepic; jaro, jaká už nebývají, hlavně proto, že jsme vyrostli. Ale vracíme se, aspoň v myslí. A Boha nacházíme i tam, mezi pomlázkami a štamprlaty, u prvních chlapec-kých sexuálních zkušeností.

Večer s manželi Borkovcovými se protáhl dlouho do noci, lidé přespólní i místní, staří i noví Roveňáci spolu pobylí v obecnství okolo ohně a slova. Jsme předběžně domluveni na tom, že Petr Borkovec přijede (dá-li Bůh) znovu příští rok v Adventu, do jiné, ale podobně silné chvíle. Tak už teď za staršovstvo srdečně zvu.

V pátek 10. května jsme u nás přivítali Tomáše Drobíka, ekumenického teologa a odborníka na liturgii. Podvečerní posezení s ním mělo především charakter naučné lekce, zacílené dle přednášejícího na evangelický sbor jakožto „místní intelektuální buňku“, jak tomu na malých městech bývá. Sešlo se u nás tehdy pestré publikum, několik sester a bratří z církve římskokatolické, zvědavých na to, co se o evangelické liturgii dozvědí, zástupci města a školy i vysokoškolské pedagogové, a ukázalo se, že

se takový formát přednášky teprve musíme učit přijímat. Nejsilněji v našem sboru zarezonovaly a dosud rezonují diskusní otázky, které nám bratr Drobík kladl v závěru. Co náš způsob slavení bohoslužby vyjadřuje? Je srozumitelný? Je očekávatelný tak, aby se na něj účastníci mohli připravit? Co vůbec činí z bohoslužby zvláštní, sváteční dění? A jsou nejen k přítomnosti, ale i k aktivní účasti v tomto dění či k jeho přípravě zváni všichni ti, kteří by se zúčastnit chtěli?

Po přednášce a posezení následovala krátká cesta ke „smírčímu kříži“ nad rovenskou školou, na místě masakru německých zajatců, žen a dětí 10. května 1945. U kříže jsme ještě chvíli hovořili, ztišili se, pomodlili. A společně s vedením města i s bratrem Drobíkem jsme uvažovali o tom, jak s tímto „místem paměti“ zacházet dál.

Ten květnový víkend přinesl i mnoho jiného dobrého. Opět jsme u nás přivítali pestrou skupinu „lidí duchem pracujících“, podobně jako loni v listopadu (viz NBL 2023/4). Tentokrát stála v ohnisku jejich práce zahrada a jako opora duchovního usilování posloužila i známá píseň „Soudce všeho světa Bože“ z Bratrského zpěvníku. Ekumenické společenství nás posílilo při nedělních bohoslužbách, které po delší pauze vedla k radosti všech sestra emeritní farářka Hana.

Podruhé jsme se letos jako sbor 7. června připojili k celorepublikové Noci kostelů, tentokrát s programem *Světlo v kameni a Tam dole tma* připraveným členy a přáteli sboru. V modlitebně byla na straně do ulice instalována výstava průsvitných šperků výtvarnice a restaurátorky Zuzany Kissové. Ty šperky byly často z jantaru, z kamene–nekamene, který v sobě drží nepředstavitelnou tíži času. Desítky milionů let nás dělí od dob, kdy stromy ronily pryskyřici, jíž se nyní zdobíme. A přece: když se do jantaru vrtá, pořád kolem sebe šíří silnou smolnou vůni. Ve starých lapidářích, přehledech kamenů a jejich vlastností, patří jantar mezi kameny obdařené mocí; když je třen lidskou rukou a přijme tak do sebe ducha tepla, stává se přitažlivým. Netáhne k sobě železo, ale listí, drobký a okraje šatu, jak píše třeba Isidor ze Seville. Je to skromný magnet oblíbených věcí drobné a lidské. Zuzana Kissová zasadila zlomky jantaru do tenkých, organicky zohýbaných drátků připomínajících vlákna mechu či hlemýždí oči a tak zdůraznila jejich původ. Nyní jsou ty stromy mrtvé, ale i v té smrti k nám z kapek jejich dávné krve pořád prosvítá světlo, které přišlo odjinud a v kameni se zbarvilo – nově, medově a živě. Památka na dávné světlo slunce, jež dalo těm stromům před miliony let vyrůst.

Na východní straně modlitebny se v několika vlnách odehrál koncert Františka Jaroše, dobrovolného varhaníka našeho sboru, hrajícího na kytaru, a houslisty Vojtěcha Tomáška. Písňe pocházející z jejich společného projektu *Tam dole tma*. Zněly písňe temné i jasné, plné světa; písňe o Bohu, jehož lze potkat, o Bohu, kterého lidé uplácí a on je kouše, o mostech visících nízko nad vodou. Poslední část průběžného koncertu se již nekonala v modlitebně, ale na zahradě. V publiku se sešli lidé z Rovenska s posluchačstvem sjíždějícím se na koncerty těchto hudebníků ze všech

stran. Radovali jsme se z tak pestrého společenství a z toho, jak širokému okruhu bratří a sester může náš sbor posloužit k povzbuzení a potěše.

Vše zmíněné se mohlo odehrát i díky rozvojovému mikrograntu z Ochránovského seniorátu.

Letní a podzimní pozvánky

V létě nás ještě čeká tradiční diskusní setkání, podpořené z prostředků programu Strategie AV21 „Odolná společnost pro 21. století“ a pořádané ve spolupráci s Ústavem pro českou literaturu Akademie věd ČR. Tentokrát se uskuteční v sobotu 31. srpna; diskuse se bude jako obvykle zhruba od deseti hodin dopoledne odehrávat v kapli v Revoluční ulici, večerní koncert vážné hudby pak bude v katolickém kostele. Tématem budou „převzaté myšlenky“. Zamysleme se nad úlomky znaků a úvah, které si lidé neustále vyměňují navzájem, aniž by si toho všimli. Tak jako vydechnuté a vdechnuté molekuly vzduchu takové úlomky kolují mezi lidmi, přelévají se z úst do úst a z mysli do mysli a často se přitom proměňují k nepoznání. Na toto téma zahovoří například divadelní vědkyně a znalkyně díla Václava Havla Lenka Jungmannová ze jmenovaného akademického ústavu či medievistka Lucie Doležalová, profesorka řeckých a latinských studií na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy.

Doufáme, že se během časného podzimu podaří uskutečnit i diskusi o křesťanské spiritualitě na keltský způsob s presbyterkou starokatolické církve Darinou Bártovou a beseda o židovských kořenech křesťanství s Alešem Jaluškou. V pátek 11. října zveme na přednášku Petra Polakoviče, ředitele Muzea vystěhovalectví do Brazílie a Muzea Horních Vsí v Ralsku Náhlově, o českých uselídících v Brazílii – zejména o těch, kteří vyšli z Rovenska pod Troskami.

Další informace budou, jako obvykle, postupně zveřejňovány na sborovém webu – <http://rovensko.evangnet.cz>

-mj-

Rovenská střecha

Rovenský sborový dům, „kaple“ v Revoluční ulici, byl postaven zhruba před čtvrtým stoletím. Dlouho sloužil jako ševcovská dílna, hostil různé letní hosty. Po druhé světové válce byl odkoupen od ševce Svobody, aby sloužil nově se osamostatnivšímu sboru (to ta ulice ještě nesla jméno Františka Palackého). Dole byly vyztuženy stropy a zbudována modlitebna, nahoře postupně zmizela pavlač i prkenná latrína, rukama mnoha bratří a sester byly zbudovány kůlny, vykopána žumpa.

Po celou tu dobu se nad domem pnula střecha z týchž trámů a latí, šindelová. Jen na ten šindel kdosi kdysi natloukl eternitové šablony, pěkně jednoduše, hřebíkem skrz. Zrezivělé hroty trčí v podkroví z věkovitého dřeva, kolem se vznáší podobně

letitý prach s příměsí azbestu. Střecha se spravuje, jak a kdy je potřeba, místy do ní teče, ale vždy se to nakonec vyřeší...

V pátek 30. června roku 2022 se nad Rovenskem přehnaloby neobyčejně silné krupobití provázené větrem. Kusy ledu padající s nebe střechu na mnoha místech doslova prostřelily. Díky nevšední obětavosti bratra Aleše Jalušky byla střecha ještě v létě toho roku sanována a ještě chvíli vydrží, stálé řešení to však není.

Střechu je třeba celou zrekonstruovat – a celou nově pokrýt.

Rovenské staršovstvo proto zve všechny sestry a bratry ke spoluúčasti a k symbolickému nákupu jedné, deseti nebo sta šablon ekologické krytiny Capacco, kterou bude střecha pokryta. Jedna šablona stojí podle současného ceníku 23 Kč – a každý příspěvek v jakékoli výši nám pomůže vyřešit vleklý problém se zatékáním a otevřít další část rovenského sborového domu veřejnosti. Peníze lze posílat na sborový účet: 163993342 / 0300 (s poznámkou „krytina“); na požádání vystavíme potvrzení o daru. A srdečně zveme i na bohoslužby (každou neděli od půl desáté dopoledne) i na všechny kulturní a vzdělávací akce, které do konce roku chystáme; pravidelně doplňovaný kalendář naleznete na sborovém webu <https://rovensko.evangelnet.cz>, kde je dispozici i hojnost dalších informací. Kontaktovat nás můžete rovněž mailově (rovensko@evangelnet.cz) či telefonicky (739 477 614).

-mj-

Noc kostelů v Železném Brodě – 100 let železnobrodského kostela

Letošní Noc kostelů jsme využili pro vernisáž výstavy ke 100 letům od položení základního kamene sborového domu.

Před sto lety se psal rok 1924, 1. května. Členové nejstarší české reformační církve Jednoty bratrské se do té doby scházeli v chlapecké škole. A protože jich bylo na tři tisíce, dostali od obce Smrčí pozemek na Brodci, aby si tam postavili sboro-

vý dům. Dodnes není dostavěn, chybí severní část. Lze si toho všimnout zejména při pohledu od lavičky naproti velkému sálu. Stavba i tak trvala něco přes rok a 30. srpna roku 1925 byl sborový dům slavnostně otevřen. A letošní rok si připomínáme právě 100 let od položení základního kamene. Nebudu se zmiňovat o tom, co náročná stavba udělala s finanční stránkou sboru, kolik celý dům tehdy stál, jak dlouho se splácel, dokonce ani kdo ho tehdy postavil. 100 let od položení základního kamene lze spíš chápat jako jedinečnou příležitost k ohlédnutí se zpět a krátce se zamyslet nad budoucností a co rozumíme novými očekáváním.

Naši bratří sborový dům postavili proto, aby se v něm mohli scházet. Dokonce ho postavili i tak veliký. Každý sborový dům je tu především proto, abychom se v něm mohli scházet. Aby byl místem setkání. Nescházeli se však jen tak a pro nic za nic, ale byli to věřící křesťané, kteří potřebovali společný prostor pro to, co bylo

důležité v jejich životě. A to byla společná víra. Víra, jak víme, se moc sdílet nedá, ale společná bohoslužba, společné písně, společné modlitby jí dávají rys toho, co se týká každého z nás. Že tu jsme a nebojíme se to vyslovit nahlas. Zároveň však dává obsah měnícím se formám našeho světa a našich životů. Kolem nás se všechno mění, ale to, co zůstává platné v každé době a v každé situaci je víra, naděje a láska. A největší z nich je láska, jak píše apoštol Pavel v listu korintským křesťanům. A to, co zůstává snad ještě platnější, je Boží láska k člověku a lidská láska k Bohu.

Je to však láska? Ptáme se, když posloucháme příběhy o Božích skutcích pro člověka. Jedna teorie praví, že ta pravá Boží láska přišla až v Kristu. Až když se Bůh vtělil do člověka a poslal ho sem na zem, právě tehdy se zjevila ta pravá Boží láska. A je to také něco, co se nemění, na rozdíl od lásek lidských, ta Boží se v podstatě nemění. Proč taky, žijeme ostatně jen jednou, tak proč si ji kazit nějakými změnami. Co se však mění, je svět kolem nás, mění se doba a mění se lidé. Mění se to, co je tady na

země. O změnách se říká, že bývají většinou k horšímu. Je tomu tak proto, že nikdy předem nevíme, jak dopadnou. A to, co je stále stejné, je v mnohých očích také stále dobré. A není důvod to měnit. To, co je dobré, se nemění, mění se to, co je špatné. Vítězná sestava se nemění. Co se však mění, je sbor.

Nejen, že se neustále mění počet registrovaných církví, ale mění se společenství sborů Jednoty bratrské.

Slavíme 100 let od položení základního kamene. Možná ne na den přesně, ale 100 let je 100 let. Slavíme 100 let od položení základního kamene, který se stal základem i pro celý sborový dům a sborový život. Není to málo. Je to celé jedno století. Už nás sice není tři tisíce a už možná nikdy nebude, ale to nevádí. Sto let je také jedna etapa už ne celého života, ale jedna etapa dějin. Současně to však neznamená, že by jedním stoletím končil celý sbor, znamená to jen, že tu sbor, respektive sborový dům sto let stál a bude stát dalších sto let. A další století může být nejen k vyhlížení budoucnosti a naplněné novými očekáváními. Ale přiblížením se k Bohu a odevzdáním se do jeho rukou. Další století může být ještě větším vyhlížením Božích zásahů do dějin a tohoto světa. Dá-li Bůh, budou tu naše sbory ještě dalších sto let, nedá-li, tak se vše začne měnit. Budoucnost však současně vyhlížíme beze strachu.

(Jan Hrudka)

Návštěva z Herrnhutu v Potštejně 13. 5. 2024.

Po stopách moravských exulantů se vypravila skupina asi čtyřiceti výletníků z Ochronova. Nejprve putovali přes Polsko do Suchdolu a posledními zastávkami jejich týdenní cesty byl Kunvald a Potštejn. V Kunvaldu na skupinu čekal br. kazatel Jaromír Strádal, který zajistil návštěvu v domku Na Sboru. V Potštejně byl připraven oběd v restauraci Praha a po obědě setkání v kostelíku. Byla radost vidět zaplněný kostel a slyšet zpěv známých písní, ač v jiném jazyce.

Po malé pobožnosti a krátkém výkladu historie o potštejnském sboru, kterého se ujal Daniel Vacovský, pokračovalo odpoledne za krásného počasí ještě venku před kostelem. Posezení u kávy a bohaté sladké pohoštění, připravené sestrami potštejnského sboru, přišlo všem k chuti. Loučili jsme se předáním pozdravů a pozváním

k návštěvě Ochranova. Děkujeme za štědré dary při sbírce, kterou zorganizovali naši bratři a sestry, děkujeme za milou návštěvu a doufejme, že se také vypravíme na podobný výlet na oplátku.

Tanvald

Letní bohoslužby v kořenovském kostelíku byly zahájeny první červnovou nedělí. Tak jako v roce uplynulém je vždy první nedělí sloužena Večeře Páně. Letos se při bohoslužbách vystřídá celkem 12 kazatelů a kazatelek. Věrnému „správci“ kostelíka, bratru Viktorovi Kalistovi, dopřává Pán Bůh sil a tak nejen doprovází při bohoslužbách, ale také spravuje kostelík při svaatebních obřadech. Letos je naplánováno celkem 9 svaateb, z toho tři církevní. Pokud budete v Jizerkách nebo Krkonoších na dovolené, vězte, že vždy v neděli od 10 hodin můžete tyto bohoslužby navštívit. Program na <https://korenov.evangnet.cz/?id=02>

Turnov

V neděli 2. června jsme v turnovském sboru přivítali hosta. Evangelického faráře Leonarda Tecu, který slouží ve sboru v Kladně. Farář Leonardo Teca pochází z Angoly, od roku 2015 působí v Kladně, před tím byl pět let v Rokycanech. Leonardo žije v ČR už velmi dlouho, vlastně už od dob ČSSR (Československé socialistické republiky). Po svém přiletu z Angoly žil krátce na Slovensku, potom absolvoval strojní průmyslovku v Pelhřimově. Po maturitě se přihlásil na teologii, kterou vystudoval v Praze na ETF a na Ženevské univerzitě ve Švýcarsku. V roce 2000 nastoupil na vikariát a od roku 2001 působí jako evangelický farář. Během působení na Vysočině učil na Vyšší odborné škole u Matky Boží v Jihlavě. Před tím učil externě na FF UK v Praze. Také v Kladně učil do konce minulého školního roku na Univerzitě 3. věku. Mezi jeho koníčky patří výlety do přírody, sledování fotbalu, který si sem tam i zahraje, poslouchání oblíbené hudby. Rád bubnuje a zpívá, rád se setkává a povídá si s lidmi.

(oh)

Jarní pastorálka Ochranovského seniorátu

V pondělí 13. května proběhla v Praze Malešicích, v Milíčově kapli, jarní pastorálka ochranovského seniorátu. Po úvodní pobožnosti, kterou posloužila farářka Eva Šormová, jsme se zamýšleli nad výkladem Písma, exegezi svatodušního oddílu z Janova evangelia (16,1-15) nám předložil bratr Matouš Jaluška. A to exegezi podnětnou, rozhovor o tématu a výkladu tohoto oddílu byl živý a obsírný.

Čas do oběda byl po přestávce věnován zprávám ze seniorátu. Část z nich najdete na jiných místech, tady jen shrneme aktuality, které ve sborových zprávách nejsou. Nová staršovstva byla letos zvolena v Jablonci nad Nisou a v Praze, v Potštejně končí smlouva bratru kazateli Strádalovi 31. 8. a sbor dospěl k závěru, že může nadále nabídnout pouze poloviční úvazek. Bratr Strádal jako celý kazatel tedy bude měnit působiště a sbor hledá, zda by našel kazatele na půl úvazku.

Otázkou je, jak se vyvine situace v Ujkovicích, kde skončí smlouva bratru Hájkovi ke konci roku a sbor stojí před stejnou otázkou, jak velký úvazek bude schopen financovat.

Po obědě, připraveném na místě pražským sborem, se konalo ve spolupráci pražského sboru a organizace Exulant od 13 hodin uvedení nových knih historičky Edity Štěřkové.

Jde o knihy „První český sbor obnovené Jednoty bratrské v 18. století“ (seznam jeho členů – exulantů), která, jak název napovídá, je zaměřena na berlínský exulantský sbor, zpočátku český. Druhá kniha je „Několik slezských exulantů, emigrantů a jiných zajímavých osobností, především z Krnovska, v obnovené Jednotě bratrské“. Jde o portréty řady lidí, kteří se pro víru vystěhovali ze severní Moravy a připojili se k obnovené Jednotě v pruské části Slezska.

Obě knihy jsou zvláště cenné pro badatele, protože obsahují množství archivních materiálů, soupisy členů a krátké životopisy mnoha osob.

Pražskému sboru patří poděkování za organizaci setkání a péči o zúčastněné. Budeme se tam rádi vracet.

-jh-

INFORMACE ze seniorátního výboru.

Seniorátní výbor se schází osobně dvakrát za pololetí. Příležitostná setkání probíhají „po síti“.

Předkládáme nejdůležitější informace z těchto setkání:

- Seniorátní výbor přidělil dotace sborům ze seniorátních mikroprojektů takto:
Potštejn – Fara otevřená dětem: 25.288,- Kč
Praha – Dětský puzzle (vzpomínka na sbor): 5.015,- Kč
Rovensko - Kultura a liturgie: 11.256,- Kč
Železný Brod – Expozice ke 100 letům stavby kostela: 30.000,- Kč

Celkem bylo rozděleno 71.559,- Kč. Použit byl zůstatek z let minulých.

- Seniorátní výbor souhlasil s volbou sestry Dagmar Kubičkové ve sboru v Jablonci nad Nisou na dva roky na výši úvazku 30%. Synodní rada vyslovila souhlas s volbou. Volba kazatelky proběhne v neděli 9. června.

- Senior a seniorátní kurátorka se účastnili setkání zástupců Seniorátních výborů a Synodní rady v Bystřici pod Hostýnem. Tématem byla situace seniorátů a sborů, příprava synodu ČCE a nová struktura seniorátů.

- Zástupci Seniorátního výboru (senior, konsenior a kurátorka) se sešli se zástupci seniorátů Hradeckého a Libereckého. Tyto tři senioráty by měly v budoucnu tvořit společný regionální celek. Šlo o představení sborů a jejich práce i zamyšlení nad širší spoluprací v rámci většího územního celku.

- Synodu Evropské kontinentální provincie, který se schází od 9. do 16. června v Ochranově se účastní synodem České misijní provincie UF volení delegáti sestra A. Vantová a bratr J. Hrudka.

Děkujeme vám všem, kteří práci České misijní provincie podporujete.

Za Seniorátní výbor – Radu České misijní provincie Unitas Fratrum

Ondřej Halama

Bibliodrama 2024

S biblickým příběhem v pozadí účastníci prozkoumávají role a objevují, jak se příběh jejich vlastního života zrcadlí v příběhu biblickém. Objevováním rolí, zpěvem, literárním vyjádřením, skupinovou interakcí skrze hru, pohybem těla a integrací objevují svůj vlastní rámec ve vztahu k biblickému příběhu. Je to pokus o propojení biblického poselství s osobní zkušeností. Cílem je nová spirituální zkušenost a porozumění Písma založené v osobním soužití s charaktery a situacemi. Bibliodrama je zahrnutím

celého člověka – jeho intelektu, emocí, spirituality i těla – nástrojem pro jeho osobní rozvoj. Bibliodrama je o vyjádření biblického textu (nebo jeho části) v pohybu. Vyjádření a dramatizace je prováděna skrze empatii, vcítění, zobrazení, hru, dialogy, skupinovou hru a objevování rolí. Nejde o přehrání scény z příběhu. Každý hraje roli nebo charakter, který si vybere, svou vlastní cestou a způsobem. Vytvoří se propojení mezi účastníkovými vlastními životními zkušenostmi, záměry a činy, s činy postav z Písma. Touto cestou se životní zkušenost a Písmo mohou vzájemně obohatit.

Bibliodrama pomáhá prohloubit sebepoznání skrze konfrontaci se situacemi a postavami z bible, uvědomění si zakoušených pocitů a potřeb, kontakt s tělem a integraci těla s kognitivně-emocionálním rámcem, umělecké vyjádření, empatickou představivost a kreativní přístup k životu.

**Tématem a inspirací pro náš workshop je verš z 1. listu Korintským (13:13)
- Láska nikdy nezanikne.**

Workshopem nás provede zkušený lektor, učitel a farář Trevor Engel. Trevor je původně z Jihoafrické Republiky, v současnosti pobývá v německém Bonnu. Záměrem workshopu je též představení metody u nás ve sborech a příprava na velký mezinárodní workshop v Herrnhagu v roce 2025, kde by se účastnili bratři a sestry z Tanzanie, Jihoafrické Republiky, České Republiky, Německa, Holandska a dalších zemí z Afriky i Evropy. Tam by se účastnili vždy dva lidé z dané země a přáním je, aby pak dále

pokračovali s Bibliodramatem ve svých zemích.

Workshop se bude konat v Turnově Na Sboře 16. a 17. 8. 2024

Začalo by se v pátek společnou večeří a seznámením a v sobotu dopoledne pak bude samotný workshop. Kdo by přijel za námi více zdaleka, přespání bude možné u nás Na Sboře (bude potřeba spacák a karimatka) nebo bude možnost přenocovat u členů našeho sboru. Večeře v pátek, oběd a občerstvení v sobotu jsou zajištěny. Aby vše mohlo fungovat v rámci metod bibliodramatu, kapacita účastníků je jen 12. V tuto chvíli už máme pouze 10 míst.

Znalost angličtiny bude výhodou (lektor mluví anglicky), ale není nutná. Vše bude překládáno do češtiny.

Prosím se zájmem o účast a dotazy pište na email

halama.krystof@gmail.com

nebo na telefonní číslo 605 387 801

Přeji krásné dny a těším se

Kryštof Halama

Práce sester Ochranského seniorátu

Setkání sester České misijní provincie Unitas Fratrum v Turnově

V sobotu 13. dubna 2024 se v Domě Na Sboře v Turnově uskutečnilo setkání sester České misijní provincie UF. K této příležitosti se sjely sestry z pražského sboru, ze sboru v Jablonci nad Nisou, z Rovenska pod Troskami, z Potštejna a Železného Brodu. A to samozřejmě kromě domácích turnovských sester, které se postaraly o přípravu zázemí a pohoštění pro účastnice a účastníky akce, včetně místního kazatele bratra Ondřeje Halamy, který laskavě doprovodil společné zpěvy svou kytarou.

Hlavní téma zvolené pro toto shromáždění – Práce vězeňských kaplanů – nebylo právě jednoduché, ale přednášejícím se je podařilo představit naslouchajícím tak, jak by tomu mělo v křesťanském prostředí být, tedy s nadhledem, nadějí a vírou. Sestra Barbora Železník se studiu práce vězeňských kaplanů věnovala detailně v rámci své diplomové práce na Evangelické teologické fakultě UK v Praze. Její vystoupení a prezentace o této službě byla přehledná, měla spád

a nepostrádala jak velmi důležité a zajímavé informace (mnohé překvapující), tak i perličky a střípky z osobních setkání a návštěv kaplanů ve věznicích v různých částech České republiky. Neméně zajímavé byly i její sdílené zkušenosti z její účasti v programu Dopisování s vězni.

Na vystoupení sestry Barbory Železník plynule navázal bratr Ladislav Brzobohatý a sestra Gabriela Baboráková, kterým se podařilo velmi vtipně předat posluchačům své mnohdy tíživé, bolestné a někdy až bizarní zkušenosti z prostředí Věznice Jiřice, kde oba pracují, resp. pracovali jako vychovatelé a sociální pracovníci. Jejich živé a syrové příběhy vtáhly během chvíle do diskuze velkou část účastnic a o otázky nebyla nouze.

Po společném obědě nachystaném pro účastnice a účastníky setkání turnovskými sestrami,

zakončila sobotní odpoledne sestra Jitka Pernerová, která všechny přítomné potěšila a pobavila přednesem vlastního překladu povídek americké biskupky Severní provincie Unitas Fratrum Kay Ward.

Děkujeme z celého srdce Pánu za možnost se sejít, a samozřejmě děkujeme všem přítomným, vystupujícím a každému, kdo se na uskutečnění setkání sester České misijní provincie Unitas Fratrum podílel.

(Magdaléna Křížková)